

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08261

LEYENBIKHER FAR DER
IDISHER SHUL

Israel Steinbaum

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

לייענביכער פאר דער אידישער שול

דאס ערשטע לייענבוך

צוזאמענגעשטעלט פון

י. שטיינבוים

אילוסטרירט פון

ב. ארנסאן, א. גודלמאן, ז. מאד און י. קאטלער.

צווייטע פארבעסערטע אויפלאגע

פארלאג „ערציאונג“, ניו יארק, 1926

הויפטפארקויף ביים פארלאג פון

מאקס נ. מייזל

ניו יארק

424 גרענד סטריט

Copyright 1924
by
ISRAEL STEINBAUM
New York, N. Y.

לייענביכער פאר דער אידישער שול

דאס ערשטע לייענבוך.

אינהאלט:

זייט

5	עטלאכע באמערקונגען	— — — — —
7	איינס, צוויי, דריי — נחום י.	(ליד) — — — — —
8	די קאץ מיטן פידל — מ. זארודין	(ליד) — — — — —
9	עטל די קליינע — ב. סמאליאר	(ליד) — — — — —
10	די זיידעס מיט די באָבעס — מאַני לייב	(ליד) — — — — —
11	בערל לעקער — ב. סמאליאר	(ליד) — — — — —
12	אַמאַל איז געווען — פאַלקס ליד	— — — — —
13	די בעטלער — נחום י.	(ליד) — — — — —
14	ווער איז דאָס קינד ? — ב. סמאליאר	(ליד) — — — — —
15	דער פעטער עליע — מ. זארודין	(ליד) — — — — —
16	עליע קאפעליע — נחום י.	(ליד) — — — — —
17	פייגעלע, פייגעלע — פאַלקס ליד	— — — — —
18	די מומע זעלדע — לאָה קאַפּילאָוויטש	(ליד) — — — — —
19	זיצן, זיצן, זיבן מיין — מ. זארודין	(ליד) — — — — —
20	אַ גרויסער פארדינער — לאָה קאַפּילאָוויטש	(ליד) — — — — —
21	שלאָף, שלאָף, שלאָף — פאַלקס ליד	— — — — —
22	האַב איך אַ פאַר אַקסן — פאַלקס ליד	— — — — —
25	ווער ווייס איינס — פאַלקס ליד	— — — — —
27	ציגעלע און וויגעלע — לעאָן עלבע	— — — — —
28	זיסעלע און ניסעלע — לעאָן עלבע	— — — — —
29	ארעלע און בארעלע — לעאָן עלבע	— — — — —
30	דאָס קינד און די פעני (פון „אַנפאַנגער“)	— — — — —
31	די בעסטע מאמע (פון „מיין אידיש בוך“)	— — — — —
32	די קראָ און דער פוקס — א. שטיינבארג	(ליד) — — — — —
33	אַ פאַרבלאַנדזשעט קעצעלע — מ. מאַרגאַלין	— — — — —

25. איינס א הינטל — ז. ראָזנטאַל — — — — — (ליד) 34
26. אינגעלע צינגעלע — מ. מאַרגאַלין — — — — — 35
27. א מעשה מיט א בער (פּאָלקס מעשה) — מ. בירנבוים — 36
28. סאַמעטעל און זיידעלע — מ. בראָדערזאָן — — — — — (ליד) 38
29. ניט צעקריגט זיך — (פון אָנפאַנגער) — — — — — 40
30. איך און זעלדע — לאה קאַפּילאָוויטש — — — — — (ליד) 41
31. די זון און די לבנה — נאָך מ. ק. קאַול — — — — — 42
32. אין א שטרוען וועגעלע — ז. וויינפער — — — — — (ליד) 44
33. דאָס מיידעלע און די שטערן — בר. גרים — — — — — 45
34. אויף א שליטל — לאה קאַפּילאָוויטש — — — — — (ליד) 47
35. פאַרוואָס דער בער האָט א קורצן עק — נאָך
 פ. אַסביערנסען און י. מאָו — — — — — 48
36. א גוטער דאָקטער — לאה קאַפּילאָוויטש — — — — — (ליד) 50
37. די בין און דער בער — כאַווער-פּאַווער — — — — — 52
38. די טעג — נחום י. — — — — — (ליד) 54
39. פראַגעס — י. שטיינבערג — — — — — 55
40. שטייט אין פעלד אַ ביימעלע — י. פּרץ — — — — — (ליד) 56
41. צוויי ברידער — נאָך פ. דיטשאַרדס — — — — — 57
42. דער יעגער — י. פּרץ — — — — — (ליד) 59
43. דער וואַראַכייטשיק — מ. סיביריאַק — — — — — 60
44. פאַרנעס-מיד-ניט — כאַווער-פּאַווער — — — — — 63
45. דאָס נייע קליידל — לאה קאַפּילאָוויטש — — — — — (ליד) 65
46. דער האָן און די הון — ד. רויכל — — — — — 67
47. הירושענע קאַשע — בר. גרים — — — — — 69
48. דאָס אינגל-פּייגעלע — ה. אַנדערסען — — — — — 73
49. האָז און לייב — ד. רויכל — (איל. מ. עפשטיין) — — — — — 75
50. דער האָן און דאָס בעבעלע — ש. רייזען — (איל. עפשטיין) — 78
51. ס'וואַנדער אַרבעטל פ. קוויטקאָ (א. פ. לייסצקי) — — — — — 82
52. דאָס גאָלדענע קייקעלע — ש. גיטעליס (נאָך בערגלסאָן) — 87
53. דער מילנער, די מילנערין און די מילשטיינער
 פעטער ברייזון (א. פ. לייסצקי) — — — — — 92

עמלאכע באמערקונגען

1. אויפ'ן אידישן ביכער-מארק געפינען זיך שוין איצטער א היפשע צאל אנפאנגער-טעקסטן צו לערנען קינדער לייענען און שרייבן אידיש און א ריי כרעסטאמאטיעס — אריינצופירן די קינדער אין דער וועלט פון דער אידישער און טיילווייז אין דער וועלט פון דער אלגעמיינער ליטעראטור. אבער נישט געקומט דערויף, פילט זיך א דוחק, דאָ ביי אונז, אזוי גוט, ווי אויף יענער זייט ים, אין נייע טעקסטן, וואָס זאלן זיין צופרידנשטעלנדיקער סאי בנוגע דער מעטאדע, ואָס דאָרף באַנוצט ווערן אין אונטער-ריכט (דער עיקר ביי אנפאנגער), סאי בנוגע דעם אינהאלט, וואָס דאָרף זיין דער הויפט-ציל אין יעדער שול-ארבעט. אָט דער דוחק אין אַ בעסערער מעטאדע און אין אַ בעסערן אינהאלט, האָט גע-פירט צו דער צוזאמענשטעלונג פון דער סעריע „ליענביכער פאר דער אידישער שול“ פון וועלכער עס ערשיינען איצטער די ערשטע צוויי טיילן.

2. אַלע פראַגן בנוגע דער מעטאדע פון לערנען, לייענען און שרייבן אידיש, ווערן פון דעם צוזאמענשטעלער באהאנדלט אין זיין „האנטבוך“ צו דער סעריע לייענביכער, וואָס ערשיינט גלייכ-צייטיק מיט די כרעסטאמאטיעס. אין „האנטבוך“ וועט דער לע-דער אויך געפינען גענויע אָנווייזונגען, ווי אַנצוגיין מיט יעדער לעקציע, באַזונדערס בנוגע די לעקציעס פון ערשטן לייענבוך.

3. די ערשטע צוויי טיילן* זיינען באשטימט פאר דעם ערשטן יאָר אַרבעט אין דעם למוד פון אידיש, אין די דורכשניטלאַכע אַר-דישע שולן אין אַמעריקע. ווי לאַנג עס דאָרף נעמען אדורכצוגיין דאָס ערשטע לייענביכל און ווי לאַנג — דאָס צווייטע, איז אַפ-

* צוזאמען מיט די „צוגרייטונגס-מאטעריאלן“ צום ערשטן לייענבוך.

הענגיק אן דעם אופן, ווי דער לערער פירט דורך זיין ארבעט און אן דעם עלטער פון די קינדער, וואס קומען אן אין ערשטן קלאס. אונטער די איצטיקע באדינגונגען איז שווער אוועקצושטעלן א מאס פאר אלע שולן.

4. דער צוזאמענשטעלער האט זיך באנוצט מיט די מערסטע אידישע טעקסטביכער און קינדער-זשורנאלן ביים צוזאמענשטעלן די ערשטע צוויי ליענביכער, באזונדערס מיט די פאלגנדע זשורנאלן: „קינדער זשורנאל“ (ארויסגעגעבן פון שלום עליכם פאלקס אינסטיטוט, ניו-יארק), „קינדערלאנד“ (ארויסגעגעבן פון ארבעטער רינג, ניו-יארק) און „גריניקע ביימעלאנד“.

5. דער צוזאמענשטעלער איז שולדיק א דאנק דעם אידישן דיכטער נחום י. און דעם מעשה-דערציילער לעאן עלבען פאר זייער וואונדערבארער גרייטקייט אים צו העלפן מיט זייערע שאפונגען; דעם טאלאנטפולן ריימען-שרייבער ב. סמאליאר פאר דער זעלבער גרייטקייט; דעם לערער א. 5. נאלדמאן פאר זיינע אנווייזונגען בנוגע דעם צוזאמענשטעלן פון די מאטעריאלן, און דעם ענערגישן שול-מוער י. קאמינסקין (פון די שלום עליכם פאלקס שולן) פאר זיין גרויס-ארטיקן אינטערעס אין דער ארבעט.

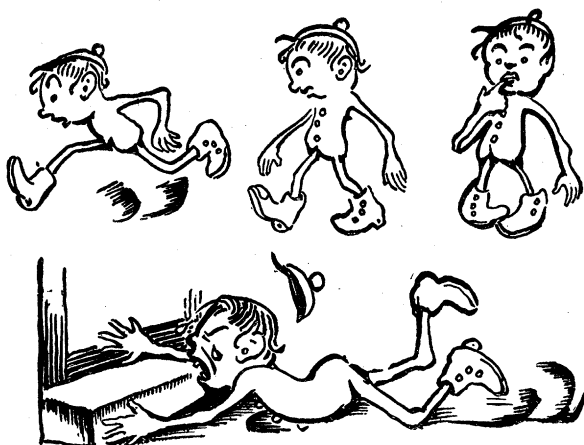
ניו יארק, יולי, 1924.

באמערקונג צו דער צווייטער אויפלאגע.

אין דער איצטיקער אויפלאגע זיינען אויסגעבעסערט געווארן אלע טעכנישע פעלערן. עס זיינען אויך געענדערט געווארן עטלאכע לידלאך און מעשה-לאך און געוויסע אילוסטראציעס. עטלאכע לייכטע זאכן פון צווייטן ליענבוך זיינען אריינגעשטעלט געווארן אהער און עטלאכע שווערע זאכן פון דעם ליענבוך — אין צווייטן. דאס איצטיקע ליענבוך דארף גענוצט ווערן נאך די „צוגרייטונגס-מאטעריאלן“ און לויט די אנווייזונגען אין „האנטבוך פאר לערער“.

ניו יארק, יאנואר, 1926.

איינם, צוויי, דריי

איינם — אַט שטייט ער,
צוויי — אַט גייט ער,
דריי — אַט נעמט ער לויפן שנעל.

שנעל געלאָפן —
ניט געטראָפן :
האַפּ! געפאלן לעבן שוועל.

די קאץ מיטן פידל

הידל-דערודל,

די קאץ מיטן פידל,

די קו איז געפרויגן איבערן דאך.

דער הונט גיט א לאך,

ווען ער זעט אזא זאך ;

און דער טאפ טאנצט אוועק

מיט די לעפעלאך.

עטל די קליינע

עטל די קליינע
האט געשפילט זיך אין קיך,
איז געקומען דאס קעצל
און פארשעפט אירע שיד.
זיצט עטל די קליינע
אין שטוב איצט אליין,
און ווארט ביז די מאמע
וועט קומען צוגיין.

די זיידעס מיט די באבעס

די זיידעס מיט די באבעס
קומען פון אלע עקן,
מיט די גרויסע טארבעס,
מיט די לאנגע שטעקנס.

און קינדערלאך. וואס וויינען.
וויילן גוט ניש זיין, —
אין די גרויסע טארבעס
כאפן זיי אריין.

בערל לעקער

בערל לעקער איז געקומען צום בעקער
פרייטיק, האלב נאך זעקס;
זאגט בערל לעקער צו דעם בעקער:
— גיב מיר זיס געבעקס.
זאגט דער בעקער צו בערל לעקער:
— ווייז מיר פריער געלט.
זאגט בערל לעקער צו דעם בעקער:
— אט דאס איז, וואס מיר פעלט.

אַמאָל איז געווען אַ הונ מיט אַ האַז

- אַמאָל איז געווען אַ הונ מיט אַ האַז —
די מעשה הייבט זיך אָן.
- אַמאָל איז געווען אַ קו מיט אַ קאַלב —
די מעשה איז שוין האַלב.
- אַמאָל איז געווען אַ וואַגן מיט אַ שליטן —
די מעשה איז שוין אין מיטן.
- אַמאָל איז געווען אַ שטאַק מיט אַ שטעקעלע —
די מעשה איז שוין אַ ברעקעלע.
- אַמאָל איז געווען אַ קאַץ מיט אַ מוּז —
די מעשה לאַזט זיך אויס.

די בעטלער

קוקורעקו, האן!
 בעטלער קומען אן!
 קומען ערגעץ פון דער ווייט;
 ווער אן לאטעס,
 ווער אן שמאטעס,
 ווער אן זופיעס פון זייד.
 קוקורעקו, האן,
 בעטלער קומען אן.

כיקען א קינד וואס שרייט און טומלט,
און לאזט די מאמע נישט צורן,
דו ווילסט וויסן, ווער דאס קינד איז ?
ניט דו, א, ניין! ניט דו.

כיקען א קינד וואס וויל נישט פאלגן,
און שלאגט די שוועסטער איבערצו;
דו ווילסט וויסן, ווער דאס קינד איז ?
ניט דו, געוויס ניט דו ...

דער פעטער עליע

גאס איין, גאס אים,
 לויפט דער פעטער עליע,
 טרעפ ארויף, טרעפ אראפ,
 אין זיין לאנגער דעליע.
 ער קלאפט אין די פענסטער,
 ער שרייט דורך דער טיר:
 זיינען די קינדערלאך אין בעט שוין?
 אנט, נעם איר זיי צו טיר.

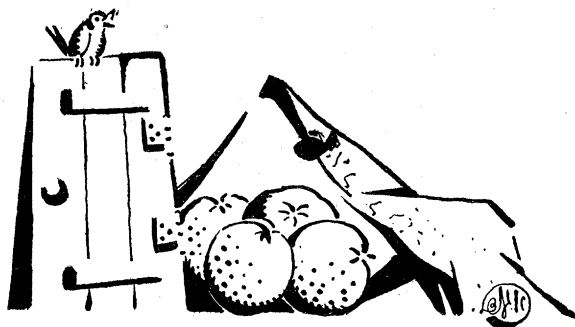
עליע קאפעליע

עליע-קאפעליע, לאנגע פיס,
זאג, וואס דארפסטו האבן?
איך האב געבראכט א זעקל ניס
און א זיסן פלאדן.

זיבן געבליבן, אכט געבראכט,
נייען אלע אייניגעם, —
האט איך, קינדער, א גוטע נאכט
און א טאג א שיינעם.

פייגעלע, פייגעלע

- פייגעלע, פייגעלע !
- פי, פי, פי !
- וואו איז דער טאטע ?
- ניטאָ הי.
- ווען וועט ער קומען ?
- מאָדגן פרי.
- וואָס וועט ער ברענגען ?
- מאָראַנצן פיר.
- וואו וועט ער שטעלן ?
- הינטער דער טיר.
- מיט וואָס וועט ער צודעקן ?
- מיט פאפיר.
- ווער וועט עסן ?
- איך מיט דיר.

די מומע זעלדע

הענט אויף מיינע אייגעלאך,
א שטימע הינטער מיר:
— זאג, ווער איז דאס מאטעלע?
ווער שטייט דאס הינטער דיר?

— כווייס ניט מומע זעלדעניו,
דו האסט דאך מיר פארבלענדט;
ווי-זשע קען איד וויסן,
אז דו נעמסט ניט צו די הענט?

זיצן, זיצן זיבן מיין

זיצן, זיצן זיבן מיין
אין א שטאל און שפינען;
נייט די געלע קאץ פארביי
און שטופט איר קאפ דרינען.
— זאל איך אריינגיין העלפן איך
די פעדים אפצורייסן?
— ניין, ליבע קאץ, ביסט אויסן בלויז
די קעפ אונז אפצוברייסן.

א גרויסער פארדינער

אלע טאג פארדין איך געלט.
און ווי רייך איך בין!
ווייסטו וויפיל איך פארדין?
פארן אפנוואשן די הענט
גיט די מאמע מיר א סענט;
און אז פאפא זוכט זיין הוט
לויף איך שנעל און געפיין —
גיט ער מיר דערפאר א סענט.
און אז איך בין זייער גוט,
קריג איך נאך א סענט פון מאמען.
וויפיל קומט דאס אויס צוזאמען?

שלאף, שלאף, שלאף

שלאף, שלאף, שלאף.

דער טאטע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען אן עפעלע —
וועט זיין געזונט דאס קעפעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.

דער טאטע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א ניסעלע —
וועט זיין געזונט דאס פיסעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.

דער טאטע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען אן ענטעלע. —
וועט זיין געזונט דאס הענטעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.

דער טאטע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א העזעלע —
וועט זיין געזונט דאס נעזעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.

דער טאטע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א פייגעלע —
וועט זיין געזונט דאס אייגעלע.

האַב אײך אַ פּאַר אַקסן

האַב אײך אַ פּאַר אַקסן. אַקסן.
וואָס זײ בראַקן לאַקשן. לאַקשן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער,
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב אײך אַ פּאַר בערן. בערן.
וואָס זײ שטיבער קערן. קערן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער.
ווי די בערן שטיבער קערן.
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב אײך אַ פּאַר ציגן. ציגן.
וואָס זײ קינדער וויגן. וויגן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער.
ווי די ציגן קינדער וויגן.
ווי די בערן שטיבער קערן.

ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב איך אַ פאַר פייגל, פייגל,
וואָס זיי באַקן בייגל, בייגל.
אַך וואונדער, איבער וואונדער,
ווי די פייגל באַקן בייגל.
ווי די ציגן קינדער וויגן,
ווי די בערן שטיבער קערן.
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

ווער וויים איינס

1.

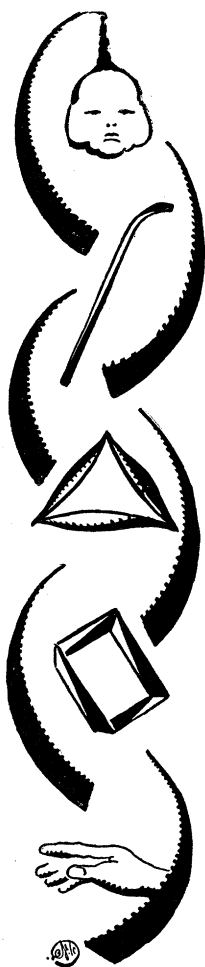
ווער וויים איינס?
— איינס וויים איך:
איינס איז א קעפעלע
מיט א קליין צעפעלע.

2.

ווער וויים צוויי?
— צוויי וויים איך:
צוויי עקן
האט א שטעקן.
איינס איז א קעפעלע
מיט א קליין צעפעלע.

3.

ווער וויים דריי?
— דריי וויים איך:
דריי עקן
האט א קרעפל.
צוויי עקן
האט א שטעקן.
איינס איז א קעפעלע
מיט א קליין צעפעלע.

4.

ווער ווייס פיר ?
— פיר ווייס איך :

פיר עקן
האַט אַ בעקן.
דריי עקן
האַט אַ קרעפל.
צוויי עקן
האַט אַ שטעקן.
איינס איז אַ קעפעלע
מיט אַ קליין צעפעלע.

5.

ווער ווייס פינף ?
— פינף ווייס איך :

פינף פינגער
איז אַ כאַפּ,
פיר עקן
האַט אַ בעקן.
דריי עקן
האַט אַ קרעפל.
צוויי עקן
האַט אַ שטעקן.
איינס איז אַ קעפעלע
מיט אַ קליין צעפעלע.

ציגעלע און וויגעלע

ציגעלע-מיגעלע איז געשטאנען
אונטער אינגעלעס וויגעלע.
וויל ציגעלע אריין אין וויגעלע.
זאגט מאמע : ניטע ציגעלע,
אינגעלע אין וויגעלע!
זאגט ציגעלע : איך אויך אין וויגעלע!
זאגט מאמע : אינגעלע אין וויגעלע,
ציגעלע אונטער וויגעלע!
געמט ציגעלע וויינען : או! או! או!
זאגט מאמע : אינגעלע אין וויגעלע,
אט איז מילך אין קריגעלע!
ציגעלע מילך געטרונקען.
ציגעלע מער ניט געוויינט.

זיסעלע און ניסעלע

זיסעלע האט א ניסעלע.
וואו גענומען ? געפונען !
נעמט זיסעלע דאס ניסעלע,
גוט א קייקל מיטן פיסעלע.
איז אוועק ניסעלע.
וויינט זיסעלע :
וואו מיינ ניסעלע ?
קומט מאמע און פרעגט :
וואס וויינסטו, זיסעלע ?
ענטפערט זיסעלע :
ניטא קיין ניסעלע !
זאגט די מאמע :
וויין ניט זיסעלע.
נאדיר אן אנדער ניסעלע.
זיסעלע וויינט ניט מער.

ארעלע און בארעלע

ארעלע זעט א בארעלע.
וואו? אויפן ביימעלע.
זאגט ארעלע צו בארעלע:
פאל אראפ, בארעלע!
בארעלע וויל ניט פאלן.
נעמט ארעלע א שטעקעלע.
ניט א קלאפ ביימעלע
אין קעפעלע.
בארעלע וויל שוין פאלן.
ניט ארעלע נאך א קלאפ,
בארעלע געפאלן.
ארעלע אויפגעהויבן בארעלע,
ארעלע געגעסן בארעלע.
ארעלע איז נאך ניט קיין בארעלע.

דאס קינד און די פעני

א קינד איז געשטאנען און געוויינט. קומט אן א מאן.

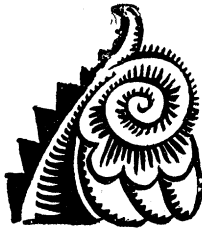
— וואס וויינסטו, אינגעלע? — פרעגט דער מאן.
איך האב פארלאָרן א פעני, — ענטפערט דאס קינד.

— נא דיר אן אנדערע פעני, — זאגט דער מאן.
דאס קינד נעמט די פעני און וויינט ווידער.
— וואס וויינסטו איצט? — פרעגט דער מאן.
— ווען איך וואָלט ניט פארלאָרן מיין פעני, —
ענטפערט דאס קינד, — וואָלט איך דאך איצט געהאט צוויי.

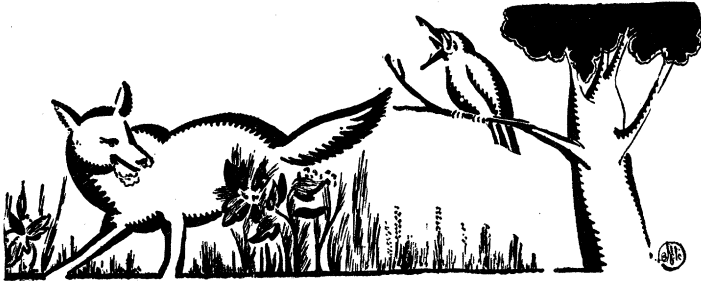
די בעסטע מאמע

א מיידעלע איז געשטאנען אין גאס און האָט
געוויינט. גייט פארביי אַ מאַן און פרעגט :
— וואָס וויינסטו, מיידעלע ? האָסטו עפעס
פאַרלאָרן ?
— איך ווייס ניט, וואו מיין מאמע איז, — האָט
דאָס מיידעלע געענטפערט און ווידער געוויינט.
האָט דער מאַן זי ווידער געפרעגט :
— ווער איז דיין מאמע, מיידעלע ?
האָט דאָס מיידעלע געענטפערט :
— איר קענט ניט מיין מאמען ? זי איז די
בעסטע און שענסטע מאמע פון אלע מאמעס.
אויף דער וועלט

די קראַ און דער פוקס

אויפן בוים שטייט א קראַ.
די קראַ האלט אין מויל א שטיקל קעז.
קומט דאָס פיקסעלע, צוקער-פיקסעלע,
און סע רעדט זיך זיס:
קראַעלע! קראַעלע!
דו ביסט אזוי שיין! אזוי שיין!
שפיל מיר, שפיל, מיין טייערס, שפיל א לידעלע!
שפילסט דאך שענער פונם בעסטן פידעלע!
קראַקעט די קראַ: קראַ, קראַ, קראַ!
פאלט דער קעז פון מויל ארויס.
כאפט דאָס פיקסעלע דעם קעז
און אויס! — נישטאָ מיך!

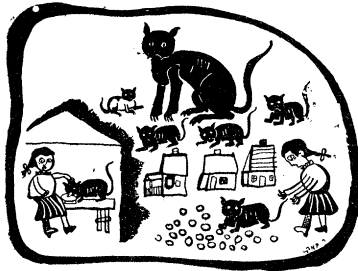

א פארבלאנדזשעט קעצעלע

קאץ האט אמאל געהאט עטלאכע
קעצעלאך. איינמאל איז זי ארויס
מיט די קעצעלאך שפאצירן. איז
איין קעצעלע אוועקגעלאפן און
איז פארבלאנדזשעט געווארן.

דאס פארבלאנדזשעטע קעצע-
לע איז געווען זייער א קליינס און איז געווען
בלוינד. איז עס ארומגעקראכן איבער די שטיין-
נער פון די גאסן און האט געמיאוקעט און געוויינט.
גייט פארביי א מיידעלע. זעט דאס מיידעלע
— א קעצעלע שטייט און וויינט. געמט זי דאס
קעצעלע אויף די הענט. זעט זי — עס איז בלינד.
האט דאס מיידעלע צוגענומען דאס קעצעלע
צו זיך אהיים. זי האט עס געהאדעוועט מיט מילך
און דאס קעצעלע האט זי דערפאר זייער ליב
געהאט

אינס א הינטל

אי, אי, אי!
אי, אי, אי!
כ'האָב געהאַט נאָר צוויי : כ'האָב געהאַט נאָר דריי :
אינס א הינטל, קעצל, הינטל,
צוויי א קעצל, און א לעמל,
אַט דאָס זינען זיי. לעמל-לעמעליי.

קיר, קיר, קיר!
איצטער האָב איך פיר :
סיהאַט מיין טאַטע
געקויפט א פערדל,
פאַר א דרייער מיר.

אינגעלע-צינגעלע

אמאל איז געווען א באבע מיט א זידן. זיי האבן ניט געהאט קיין קינדער און ס'איז זיי געווען זייער אומעטיק.

אינגמאל, אין א זומערדיקן טאג, זיצט זיך די באבע אויפן גאניק און שטריקט א זאק. זעט זי, ווי עמיצער קריכט ארויס פון גראז און דראפעט זיך צו איר אויפן שוים. זי טוט א קוק, ערשט ס'איז א אינגעלע, א שיינס א קליינס, ווי א קליין פינגערל די גרויס.

האט די באבע געבראכט דאס אינגעלע צום זידן. האבן באבע און זידע אים א נאמען גע-געבן: אינגעלע-צינגעלע.

אינגעלע-צינגעלע פלעגט ארומגיין אויפן טיש צווישן די טעלערס; ער פלעגט עסן פון א שאלעכץ פון א נוס און טרינקען וואסער פון א פינגערהוט. די באבע מיטן זידן האבן אים גע-האדעוועט און האבן זיך זייער געפרייט מיט אים.

א מעשה מיט א בער

מאָל איז געווען א מאמעלע. האָט זי געהאט א סך קינדערלאך. איז זי געגאנגען אין וואלד אריין קלייבן שפענדערלאך. האָט זי אנגעזאָגט די קינדערלאך, אז זיי זאלן קיינעם נישט אריינלאָזן דאָ.

ביז זי וועט קומען.

איז דאָס מאמעלע אוועקגעגאנגען. האָבן זיך די קינדערלאך פארקייטלט און באהאלטן: איינס הינטערן בעט, איינס הינטערן קוימען, איינס אויפן קוימען.

קומט צוגיין א בער, שטעלט זיך הינטער דער טיר און רופט:

— קינדערלאך, קינדערלאך, עפנט מיר, וועל איך אייך געבן לאַקשן מיט מילך. ענטפערן די קינדערלאך:

— ניין!

— קינדערלאך, קינדערלאך, עפנט מיר, וועל איך אייך געבן הירוש מיט מילך.

— ניין!

איז געגאנגען דער בער, האָט געגעבן א קלאַפּ

מיטן פוס אין דער טיר. איז זי צעשפאלטן גע-
וואָרן און ער איז אריינגעגאנגען. אויפגעגעסן אלע
קינדערלאך און געלייגט זיך שלאָפן.

קומט צוגיין דאָס מאמעלע, זעט זי: אין הויז
שלאָפט אזא גראַבער אַנגעגעסענער בער און די
קינדערלאך זיינען נישטאָ. נעמט זי אַ מעסער,
שניידט אויף דעם בויך פון בער, נעמט צוריק אַרויס
די קינדערלאך און לייגט אריין שטיינער און זאָגט:

שטיינער, ביינער, קלינגען אין בויך —

די קינדערלאך וועלן עסן לאַקשן מיט יויד!

סאמעטל און זיידעלע

זינען דא צוויי אינגעלאך,
צוויי אינגעלאך,
ביידע, ביידע קליין.
איינעם רופט מען ס א מ ע ט ל ,
צווייטן רופט מען ז י י ד ע ל ע —
זינען ביידע שיין!
זינען ביידע שיין!

וואוינען זיי אין ערגעץ
— אין ערגעץ —
איינמשינקע אליין.
סאמעטל און זיידעלע
וואוינען אין א ביידעלע,
וואוינען אין א פאלאצל
פונם מירמלשטיין!
שפילן זיי אין יאגעלאך —
אין יאגעלאך :

שפילן זיי מיט זון!
האָבן ביידע אינגעלאך,
סאמעטל און זיידעלע,
גרויסע פרייד דערפון,
גרויסע פרייד דערפון.

לאַזט די זון אויף גרעזעלאך —
אויף גרעזעלאך,
ג י ל ד ע ר נ ע
פיל העזעלאך!
יאָגן זיך נאָך זיי —
אינגעלאך די צוויי!

ניט צעקרינט זיך

מאָל איז געווען אַ ברודערל מיט
אַ שוועסטערל — בעני און מערי.
זיי האָבן צווישן זיך אַלעמאָל גע-
לעבט גוט און האָבן זיך קיינמאָל
ניט געקריגט.

איינמאָל זאָגט בעני צו זיין שוועסטערל:
— איך האָב געהערט, מערי, אז עס זיינען פאַר-
ראַן קינדער, וואָס קריגן זיך. לאַמיר זיך אויך אַבי-
סעלע צעקריגן.

— איך ווייס אָבער נישט, ווי מען טוט דאָס, —
האַט מערי געענטפערט.

— וועל איך דיך אויסלערנען, — האָט בעני
געזאָגט, — איך וועל נעמען דאָס מעסערל, וואָס
דער פאַטער האָט אונז ביידן געשענקט, און וועל
זאָגן: „דאָס מעסערל איז מיינס“. זאָלסטו זאָגן:
„ניין, דאָס מעסערל איז גאַר מיינס“. און אזוי וועלן
מיר זיך אָנהייבן צו קריגן.

בעני האָט גענומען דאָס מעסערל און האָט
געשריען: זאָלסט וויסן, דאָס מעסערל איז מיינס!
מערי האָט אַ וויילע געטראַכט און האָט גע-
ענטפערט: „אויב עס איז דיינס, נעם זיך דיך עס“.
און דער ברודער מיט דער שוועסטער זיינען
ווידער געבליבן לעבן גוט צווישן זיך, ווי פריער.

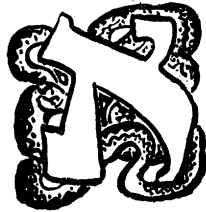
איך און זעלדע

ס'האט דער פאפע איינגעפלאנצט
בלימעלאך אין הויף.
גיס איך וואסער אלע טאג,
און זיי וואקסן אויף.
איך און זעלדע וואקסן מיר
נאר אן וואסער אויס, —
און מיר זיינען ביידע שוין
ביזן טיש די גרויס.
ווי די מאמע רעד איך שוין
לויפן קען איך גיך:
זעלדע גייט שוין אויך ארום,
אבער גיט ווי איך.
אז איך נעם זי ביי דער האנט
גייט זי מיט מיט מיר:
זי פארשטייט שוין, וואס איך זאג —
שפיל איך זיך מיט איר.

די זון און די לבנה

מאָל, מיט מיליאָנען יאָרן צוריק, האָט די זון חתונה געהאַט מיט דער לבנה. זיי האָבן געהאַט זייער אַ סך קינדער, אַט אַזוי פיל, ווי די שטערן אין הימל.

די זון האָט זייער הייס געליבט די קינדער. זי פלעגט זיי יעדע וויילע אַרומנעמען, זיי האַלן און קושן. די זון פלעגט אָבער דערביי ווערן אַזוי צע-קאַכט און צעהיצט, אַז די קינדער זיינען פון איר פאַרברענט געוואָרן.

די לבנה איז דעריבער שטאַרק אין כעס גע-וואָרן אויף דער הייסער זון. זי האָט די קינדער מער ניט צוגעלאָזן צו דער זון.

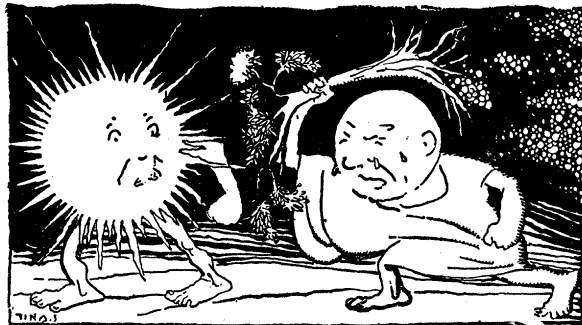
אָבער איינמאָל, ווען די לבנה איז אַוועק צום ברונעם אַנשעפן אַביסל וואַסער, האָט זיך די זון אַ לאַז געטאָן צו די קינדער, האָט זיי געהאַלט און געקושט און—זיי פאַרברענט פון גרויס ליבשאַפט. די לבנה קומט אַהיים זעט זי — אַן אומגליק! כמעט אַלע קינדער ליגן פאַרברענטע.

רייסט די לבנה אַרויס אַ בוים פון דער ערד און

געמט שלאגן די זון. כאפט די זון א פולן הויפן
זאמד און א שליידער דער לבנה גלייך אין פנים
אריין. הייבט די לבנה אן שרייען און וויינען.
דערשרעקט זיך די זון, כאפט זי די פיס אויף די
פלייצעס און אנטלויפט.

די לבנה האט גענומען נאכיאגן די פארשיי-
טע זון. אט, אט, און די לבנה כאפט זי אבער די
זון גיט זיך א הייב אונטער —

און שוין מיליאנען יארן, ווי זיי האלטן זיך אין
אין יאגן און קענען זיך נישט כאפן.

אין א שטרויען וועגעלע

אין א שטרויען וועגעלע,
שפילט זיך מיט א בייגעלע
עמיצענס א קינד.

פליט פארביי א פייגעלע,
ווארפט א זשערנע אייגעלע
צו דעם קינד אין וועגעלע
און פארשווינדט.

שטרעקט דאס קינד דאס בייגעלע
צו אן אנדער פייגעלע —
העיהע, הייהי...

הייבט זיך אויף דאס פייגעלע,
שטעלט זיך אויפן וועגעלע,
פיקט און פיקט דאס בייגעלע
פי-פי... פי-פי...

דאס מיידעלע און די שטערן

1.

עווען איז אמאל א קליין מיידעלע. קיין
טאטן האט זי נישט געהאט און די מאמע
איז איר אפגעשטארבן.

דעם מיידעלע איז געבליבן ברויז און
איינציק קליידעלע אויפן לייב און א
שאלעכל צום קאפ. נישט מער.

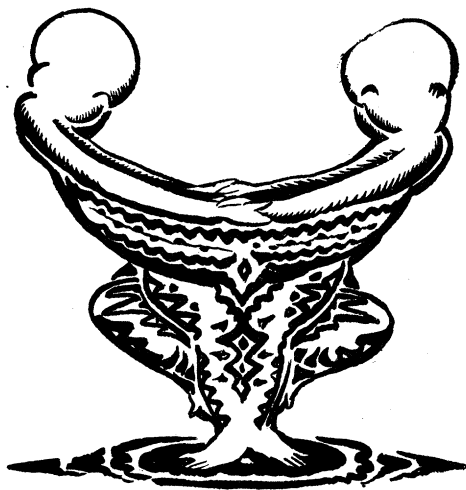
איינמאל איז דאס מיידעלע מיט א שטיקל
ברויט אין האנט אין פעלד אוועקגעגאנגען.
קומט אן אן אלטיטשקער אנטקעגן און מאכט
צום מיידעלע:

— הונגערדיק בין איך, טעכטערל, צי קריג איך
נישט ביי דיר עפעס וואס אַנצובייסן?
נישט אים דאס מיידעלע אָפּ איר שטיקל ברויט.
און דער אלטיטשקער גייט זיך אוועק.

2.

גייט זיך דאס מיידעלע ווייטער אין פעלד.
זעט זי — א מיידעלע שטייט און וויינט.
— וואָס וויינסטו, מיידעלע?
— קאלט איז מיר, שוועסטערקע, גיב מיר
וואָס-נישט-איז זיך אַרומצונעמען!

גיט איר דאָס מיידעלע אַוועק איר שאַלעכל.
 שמערן אין הימל זעען עס און ווינקען זיך
 איבער :
 — לאַמיר אראָפּנידערן, שפּילן זיך מיטן ליבן
 מיידעלע.
 און די שמערן האָבן גענומען פאלן איר צו די
 פיס.
 און פון די אראָפּגעפאלענע שמערן זיינען גע-
 וואָרן גלאַנציקע איידל-שטיינער און פּערל.

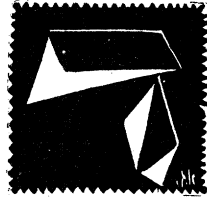
אויף אַ שליטל

שטייען דארטן אינגעלאך,
טאנען זיי אין דינגעלאך,
און זיי מאכן מענטשעלאך פון שניי;
פריילאך וואָלט איך פילן זיך,
מיט זיי דארט צו שפילן זיך;
נאָר איך פאַר צו באַבען, ניט צו זיי.
אין אַ וואַרים היטעלע,
אויף אַ נייעם שליטעלע,
פאַר איך אום אין שניי די גאַנצע צייט;
באַרג אַרויף און באַרג אַראָפּ,
שטעלט מיין שליטל זיך ניט אָפּ,
און איך פאַר צו באַבען זייער ווייט!
כ'פאַר צו הנה-עטעלען
דארטן ווייט אין שטעטעלע;
און איך האָב פיל שאַקאַלאַך פאַר איר;
דארטן וואוינט די באַבע אויך,
אויף אַ בערגל אינדערהיך.
אוי, וועט באַבע פרייען זיך מיט מיר!

פארוואס דער בער האט א קורצן עק

ער בער האט איינמאל באוענגט
דעם פוקס הינטערן שטאט. דער
פוקס האט געטראגן אויף זיין
אקסל א בינטל פיש, וואס ער
האט צוגענומען ביים פישער.
— וואו האסטו זיי געכאפט? —

— האט דער בער אים געפרעגט.
— ווי הייסט וואו, אין וואסער, — האט געענט-
פערט דער פוקס.

דער בער האט אויך געוואלט וויסן, ווי מען
כאפט פיש אין וואסער. האט ער געבעטן דעם
פוקס אים צו זאגן, ווי מיט דאס.

— א, דאס וועסטו לייכט קענען טאן, — האט
דער פוקס געזאגט. — שמעל זיך ארויף אויפן אייז,
מאך א לעכל און שמעק אריין דין עק. דעם עק
זאלסטו דארט האלטן, ווי לאנג דו וועסט נאך קע-
נען. אויב ס'וועט דורך שמעכן, זאלסטו וויסן, אז
דאס בייסן דורך די פיש. און וואס לענגער דו וועסט
האלטן דעם עק אין לעכל, אלץ מער פיש וועסטו
באקומען. דערנאך זאלסטו זיך געבן א דריי,
איינמאל רעכטס, איינמאל לינקס און א שטארקן

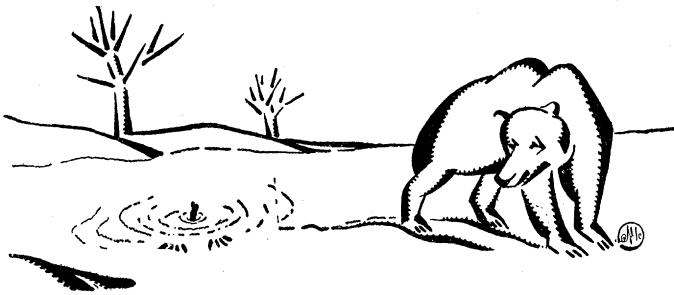
שלעפ — און די פיש וועלן ליגן ביי דיר אין די הענט.

— א דאנק דיר, ליבער פוקס, פאר דיין עצה, — האט דער בער זיך פארבויגן.

— נישטא פארוואס, גיי געזונט, — האט דער פוקס געענטפערט.

דער בער איז אוועק און געטאן וואס דער פוקס האט אים געהייסן. ער האט געווארט א לאנגע, לאנגע צייט, ביז זיין עק איז גוט צוגעפרוירן געווארן צום איין. דערנאך האט דער בער זיך געגעבן א דריי רעכטס, א דריי לינקס, און א שטארקן שלעפ און —

אט פארוואס אלע בערן האבן קורצע, גראבע עקן.

א גוטער דאקטער

1.

מאמע זאגט: איך זיין א דאקטער —
כזויל ניט; איכ'ל דאס ניט זיין;
ווייל א דאקטער איז א שלעכטער
נאָר ער קוקט אין האַלז אַרײַן!

2.

אז ער קומט צוגיין צו קינדער,
שטעלט ער פאָקן, טוט עס וויי.
מעדיצינען שוואַרץ און ביטער,
הייסט ער מאמעס געבן זיי.

3.

און אין בעטל הייסט ער ליגן,
ווען די זון אין דרויסן שיינט,
קען מען זיך אין בעט ניט שפילן.
כ'האַב דערפאַר דעם דאקטער פיינט!

4.

אויב איך מוזן זיין א דאקטער,
איך א גוטער דאקטער זיין;
איכ'ל הייסן אלע קינדער
גיין אין דרויסן שפילן פֿיין.

5.

משאַקלאַד וועל איך הייסן עסן,
וויפיל יעדעס אינגל וויל;

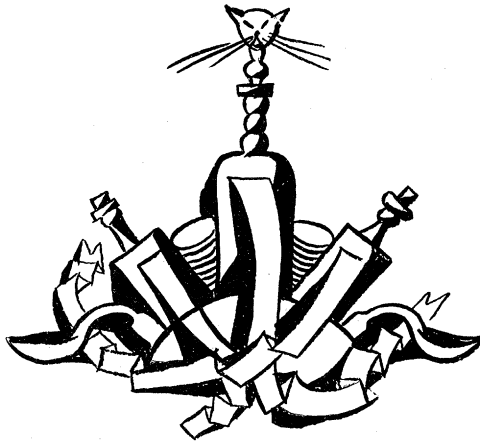
און פון פלעשלאך מעדיצינען
זאל מען מאכן זיך א שפיל.

.6

פילן ביטערע צום שלינגען
וועל איך הייסן מאכן זיס;
און אין דרויסן זאלן קינדער
אומלויפן מיט הוילע פיס.

.7

אלע קינדער וועל איך נעמען
אין מיין „אטאביל“ אריין;
און אריין זיי לאזן פירן —
ווען איך וועל א דאקטער זיין.

די ביון און דער בער

ער בער איז דאך א נאשער, האט ער ליב האַניק. ביי וועמען איז דא האַניק? ביי די בינען. ווילן אבער די בינען ניט געבן דעם בער קיין האַניק. האט זיי דער בער זייער פיינט דערפאר.

וואס נאך טוען די בינען? זיי ווייסן, אז דער בער וועט זיך וועלן אריינרייסן צו זיי אין בני שטאק. דארף מען אים א גאנצע טאג האלטן נאך אין איין היטן. אבער די בינען האבן דאך קיין צייט ניט צו שטיין א גאנצע טאג אין דרויסן און היטן דעם בער, ווייל זיי דארפן דאך גיין צו דער ארבעט, האבן זיי גענומען דעם בינשטאק און אים באהאלטן טיף, טיף אין וואלד.

גיט ארום דער בער איבערן וואלד גאנצע טעג מיט גאנצע געכט. שמעקט מיט זיין נאָגלע און האלט אין איין זוכן דעם בינשטאק. אבער דער בינשטאק איז אזוי גוט באהאלטן, אז דער בער קען אים ניט געפינען.

איינמאל דערזעט דער בער, ווי א ביון פליט צו א ברום. גיט א לעק מיטן מילכל און זייגט, זייגט. מראכט זיך דער בער: די ביון וועט

מסתמא באלד פליען צוריק אהיים, וועל איך איר
נאכגיין און זיך דערוויסן, וואו דער בינשטאק
געפינט זיך.

די בין האט זיך דערווייל גוט אנגעוויגן און
פליט אהיים. קערט זי זיך אום און גיט א קוק:
אהא, דער בער גייט איר נאך. האט די בין פאר-
שטאנען, וואס ער מיינט. איז זי אבער ניט קיין
נארישע. וואסזשע טוט זי? זי פליט ניט אהיים,
נאר ערגעץ אין אן אנדערן וועג.
וואוהין? דאס ווייס שוין די בין.

דער בער אבער גייט נאך. ער מיינט, דער
נאר, אז אט באלד קומט ער צום בינשטאק. פליט
די בין און פליט. דער בער נאך איר לויפט און
שפרינגט מיט זיינע געראטענע פיס. פלוצלונג,
וויי! אזא צרה! דער בער פאלט אריין גלייך אין
א נעץ.

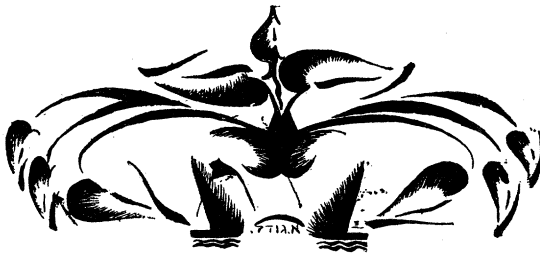
דאס האט די בין פארפירט דעם בער גלייך
אין דער נעץ. ליגט דער בער דארטן, ווארפט
זיך אין אלע זייטן, ווי אן אפגעברייטער און קען
זיך ניט אויספלאנטערן.

זיינען געקומען מענטשן, גענומען אים אין
שטאט אריין און אויסגעלערנט טאנצן.
פון דענסטמאלט אן מוז דער בער טאנצן
אויף אלע שמחות און ער דערציילט יעדערן, ווי
אזוי א בין האט אים אפגענארט.

די טעג

זיבן, זיבן זיינען מיר,
זיבן גוטע ברידער.
זיבן, זיבן גייען מיר
און מיר קומען ווידער.

ווייסע פערד, שווארצע פערד,
צווייערליי קארטן;
קינמאל ווערט ניט אויף דער ערד
אונזער טראט פארשאטן.

פראנעס

ס'איז אמאל געווען א אינגל. האט ער געהייסן שלמה. און שלמה איז געווען זייער א מאדנער. שטענדיק פלעגט ער פרעגן פראגעס. אויף יעדער זאך פלעגט ער עפעס פרעגן.

ווען שלמה איז צום ערשטן מאל געקומען איז שול, האט אים דער לערער צוגערופן צו זיך. ער האט אים געוויזן אן א' און געזאגט:

— דאס איז אן א'!

— און אפשר איז דאס נישט קיין א' ? — האט שלמה געפרעגט.

ווייזט אים דער לערער א ב' און זאגט:

— און דאס איז א ב'!

— און אפשר איז דאס נישט קיין ב' ? —

פרעגט ווידער שלמה.

ווערט דער לערער אין כעס און גיט שלמה'ן א צי ביים אויער. שרייט שלמה:

— מיין אויער! מיין אויער!

— און אפשר איז דאס נישט דיין אויער ? —

זאגט דער לערער אין א שפאס.

— אלע ווייסן, אז דאס איז מיין אויער, —

צעווייגט זיך שלמה.

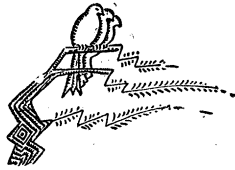
— און אלע ווייסן, אז דאס איז אן א' און דאס

א ב' — האט דער לערער געענטפערט געלאסן.

שטייט אין פעלד א ביימעלע

שטייט אין פעלד א ביימעלע.
האט עס גרינע צווייגעלאך ;
זיצט דערויף א פייגעלע.
מאכט עס צו די אייגעלאך.

אויף די גרינע צווייגעלאך
וואקסט א גאלדן עפעלע ;
מאך צו, מיין קינד, די אייגעלאך
א ברכה אויף דיין קעפעלע.

א מעשה מיט צוויי ברידער

מאָל זיינען געווען צוויי ברידער,
איינער אן עלטערער און דער
צווייטער אַ אינגערער. האָט די
מאמע איינמאָל געגעבן דעם
אינגערן ברודער אַ קיכל. האָט
ער גענומען דאָס קיכל און איז
אַרויס אין גאָס זיך שפּילן.

ווען דער עלטערער האָט דערזען, אז זיין
ברודער האָט אַ קיכל, איז ער צו אים צוגעלאָפּן
און געוואָלט אוועקנעמען דאָס קיכל.

— ס'איז מיין קיכל, די מאמע האָט עס מיר
געגעבן, לאָז אָפּ, — האָט געוויינט דאָס קלענערע
ברידער.

— ניין, ס'איז ניט דייןס, ס'איז מיינס, — האָט
געשריען דער עלטערער, — שוין זאָלסטו עס מיר
געבן!

— כ'וויל ניט, ס'איז מיינס!

— וועל איך דיר ווייזן! — האָט דער עלטער-
ער געזאָגט און גענומען אַרויסרייסן דאָס קיכל.

די צוויי ברידער האָבן זיך אזוי לאנג געשלאָגן,
ביז דאָס קיכל איז אַראָפּגעפאלן אויף דער ערד און
איז אינגאנצן צעטראַטן געוואָרן. ביידע ברידער

זיינען געלעגן אויף דער ערד און געשלאגן איינער
דעם צווייטן.

ווי זיי ליגן אזוי און שלאגן זיך, גייט פארביי
אן אלטימשקער מאן. שטעלט ער זיך אפ און
פרעגט דעם עלטערן פון די ברודער:
— וועמען שלאגסטו דאס אזוי?

— מיין ברודער, — האט ער געענטפערט.

— א, דאס קען ניט זיין. זאג מיר טאקע, ווער
איז דאס אינגל, און פארוואס שלאגסטו אים? —
האט דער אלטימשקער ווייטער געפרעגט.

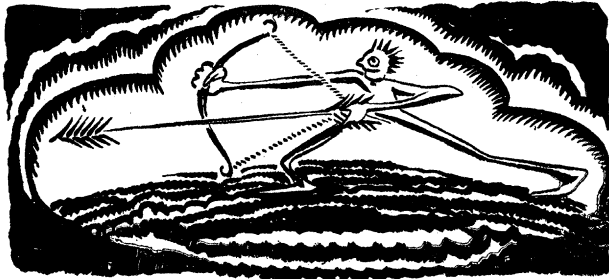
— ס'איז מיין ברודער; ער האט מיר ניט
געוואלט אפגעבן דאס קיכל. דערפאר שלאג איך
אים.

— א, דאס קען ניט זיין, — האט דער אל-
טימשקער ווייטער געזאגט, — ווען ער וואלט
געווען דיין ברודער וואלסטו אים ניט געשלאגן.
אפשר איז נאך דאס קיכל דיין ברודער?
און דער אלטימשקער איז אוועק.

דער יעגער

יאנקעלע וויל א יעגער זיין.
יאנקעלע וויל אין וואלד אריין.
שיסן וויל ער נאך א בער —
וואו נעמט מען געווער?
אונזער יאנקעלע דערזעט:
אין ווינקעלע א בעזים שטייט,
מיטן בעזים וועט ער יאגן.
און א גרויסן בער דערשלאגן.
ער קאן אין שטוב שוין מער ניט בלייבן.
וויל דעם בעזים אונטערהייבן;
שווערער בעזים קערט זיך איבער —
יאן דער יעגער פאלט אריבער.
נישט קיין בער און נישט קיין האָז,
און צעשלאגן זיך די נאָז.
ער וויל שוין נישט אין וואלד אריין.
ער וויל שוין נישט קיין יעגער זיין.

דער וואַראַבייטשיק

א.

ער וואַראַבייטשיק האָט זיך צע-
קריגט מיטן ווייב. ניט ער עסט,
ניט ער טרינקט, ניט ער שפּרינגט.
מאכט זיך קראַנק און לייגט זיך
אריין אין נעסט.

אַלע פייגעלאַך אין הויז אין
אומעטיק געוואָרן אַן דעם פריילאָכן וואַראַבייטשיק.

ב.

קומט צו אים געוואָר ווערן דער האָן און קרינגט
אַן אין נעסט.

— טיק, טיק, טיק! דער וואַראַבייט איז אין דער
היים?

— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפערט
דעם וואַראַבייט ווייב.

— וואָס טוט אים וויי?

— דאָס קעפעלע.

— האַק אַן גראַז אין אַ טעפעלע

און לייג אים צו צום קעפעלע.

— איך האָב געפרוּאוּט דאָס טאָן.

נאָר ער נעמט עס ניט אַן.

דער האָן איז אַוועק.

ג.

קומט די גאנז און קלאפט אן אין נעסט.
— טיק, טיק, טיק! דער וואַראַכיי איז אין דער
היים?
— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפערט
דעם וואַראַכייס ווייב.
— וואָס טוט אים וויי?
— דאָס פיסעלע.
— נעם וואַסער אין אַ שיסעלע
און לייג אים צו צום פיסעלע.
— איך האָב געפרואוּט עס טאָן,
נאָר ער נעמט עס ניט אָן.

ד.

קומט דאָס טייבעלע געוואַר ווערן און קלאפט
אָן אין נעסט.
— טיק, טיק, טיק! דער וואַראַכיי איז אין דער
היים?
— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפערט
דעם וואַראַכייס ווייב.
— וואָס טוט אים וויי?
— די פלייצע.
— איך האָב אַ גוטע עצה:
לייג אים וואַסער צו דער פלייצע.

— איך האָב געפרואוּט עס טאָן.
נאָר ער נעמט עס ניט אָן.

ה.

דער וואַראַנטי האָט זיך קוים איינגעהאלטן פון
געלעכטער, וואָס אלע דעכענען אים פאַר קראַנק
און זיך — פאַר דאַקטוירים. איז ער אַרויס פון נעסט,
אַרויפגעפלוגן אויפן דאַך, אַ פאַטש געטאָן מיט די
פליגל און הויך אַ געשרי געטאָן:
גאָט זיי דאַנק
וואָס איך בין נישט קראַנק!

פארנעס - מיך - ניס

אמאל איז געווען א אינגל דוד מיט א מיידל חנה. האבן זיי זיך ביידע שטארק ליב געהאט. געוואוינט האבן זיי מיט זייערע עלטערן אין דארף. אבער איינמאל דארף דוד אוועקפארן צו זיין זידן אין שטאט אריין, ווייל דער זידע איז זייער קראנק געווארן. געזעגענען זיי זיך ביידע און מע צעקושט זיך און חנה גיט דוד'ן א בינטל בלומען, וואס מ'רופט זיי: „פארנעס-מיך-ניס“.

איז דוד געקומען אין דער גרויסער שטאט אריין צו זיין זידן. א גאנץ יאָר איז זיין זידע גע- לעגן קראַנק, ביז ער איז געשטארבן. וויינט דוד זייער און איז טרויעריק. דערנאָך, אז ער האָט זיך שוין גוט אויסגעוויינט, איז ער אַרויסגעגאנגען שפּאַצירן איבער דער שטאָט.

האָט ער דערזען אַ מיידל שרה, וואָס איז געווען זייער שיין און קלוג. נעמט ער און פאַר- ליבט זיך אין איר. נעמט שרה און פאַרליבט זיך אין אים. אין חנה'ן האָט דוד אין גאַנצן פאַרגעסן. איינמאל שפּאַצירן דוד און שרה אין אַ גאַרטן. רופט זיך אָן דוד: לאַמיר חתונה האָבן. מאַכט שרה: גוט.

אזוי ווי זי האט דאס געזאגט, האט פלוצלונג
איבערן גאנצן גארטן אנגעהויבן ארויסשפראצן א
סך בלומען: „פארגעס-מיד-ניט“.

וואונדערט זיך שרה. אבער דוד האט יא פאר-
שטאנען און האט זיך דערמאנט אין זיין תהיז און
האט אנגעהויבן נאך איר צו בענקען. דערציילט
דוד שרה'ן די גאנצע מעשה. רופט זיך אן שרה:
נן, פאר צו תהיז צוריק אין דארף אריין.

נעמט דוד און פארט אוועק. שרה אבער איז
געבליבן אין גארטן, זיך אנדערגעזעצט צווישן
די בלומען און האט געוויינט. אזוי לאנג געוויינט
ביז פון איר איז געווארן א בלום: פארגעס-מיד-
ניט. איז זי געוואקסן אין מיטן גארטן. פלעגן
מענטשן גיין שפאצירן, זיך אפשטעלן קוקן אויף
דער בלום און זאגן: פארגעס-מיד-ניט, פארגעס-
מיד-ניט.

דאס נייע קליידל

אין מיין נייעם ווייסן קליידל
טוט די מאמע היינט מיד אן ;
טאר איך עס דאך ניט פארפלעקן —
קען איך זיך קיין ריר ניט טאן.

ווייל איך זיך אין דרויסן שפילן,
באקן קיכעלאך פון ליים ;
לאזט די מאמע ניט ארויסגיין —
מוז איך זיצן אין דער היים.

אויף א שטול, אזוי ווי מאמע,
מוז איך זיצן שטאלץ און גלייך ;
און איך טאר אין וואנע וואסער
זיך ניט שפילן, ווי אין טייך ...

אויף דער ערד ווייל איך זיך זעצן,
מיט דער קאץ זיך שפילן פון ;
„ניטע, ניטע!“ — זאגט די מאמע, —
„זע, דו שמורסט דיין קליידל איין!“

נעם איך אויף מיין קני דאס קעצל,
און איך גלעט אזוי איר קאפ ;
זאגט די מא : „דו קנייטשסט דיין קליידל,
גיכער, לאז די קאץ אראפ!“

קען איד זיך מיט גארניט שפילן —
גיי איד נאשן שטילערהייט;
נעם איד זופן מילך פון קריגל,
און באגיס דאס נייע קלייד ...

כיוויל גיט מער דאס נייע קליידל,
כיטו דאס אלטע קליידל און,
וועל איד קענען גיין אין דרויסן —
שפילן זיך, אלצדינג טאן ...

דער האָז און די חוץ

מאָל איז געווען אַ חוץ מיט אַ האָז.
זיינען זיי אין וואַלד געגאַנגען נים
דייסן.

קומען זיי צו דעם נוסבוים,
קריכט הענדל אויפן בוים אַרויף
דייסן נים און הינדל בלייבט אונטן אויפקלייבן די
נים. הענדל וואַרפט אַראָפּ און הינדל קלייבט אויף.
איז אַט וואַרפט הענדל אַ נוס אַראָפּ און טרעפט
הינדלען גלייך אין אויג און זעצט איר דאָס אויג
אַרויס.

גייט הינדל אַהיים און וויינט. פאַרן פויערים,
זעען זיי: הינדל גייט און וויינט.

— הינדלע, הינדלע, וואָס וויינסטו?

— הענדל האָט מיר אַן אויג אויסגעזעצט.

— הענדל, הענדל, פאַרוואָס האָסטו הינדלען

אַן אויג אויסגעזעצט?

— נוסבוים האָט מיך שיר נים אַראָפּגעוואַרפן.

— נוסבוים, נוסבוים, פאַרוואָס האָסטו הענדלען

אַראָפּוואַרפן געוואַלט?

— ציגן האָבן מיין קאַרע אויפגעגעסן.

— ציגן, ציגן, פאַרוואָס האָט איר די קאַרע אויפ-
געגעסן?

— די פאַסטוכער היטן אונז ניט.

— פאַסטוכער, פאַסטוכער, פאַרוואָס היט איר
די ציגן ניט?

— די באַלעבאַסטע גיט אונז קיין עסן ניט.

— באַלעבאַסטע, באַלעבאַסטע, פאַרוואָס גיט-
טו די פאַסטוכער קיין עסן ניט?

— דער חויר האָט אַלץ אויפגעפרעסן.

— חויר, חויר, פאַרוואָס האָסטו אַלץ אויפגע-
פרעסן?

— דער וואָלף האָט אַ חוירל ביי מיר צוגע-
גנבעט.

— וואָלף, וואָלף, פאַרוואָס האָסטו דעם חויר צו-
געגנבעט?

— איך האָב עסן געוואָלט. איך בין הונגעדיק
געווען.

הערט דאָס הינדעלע און טרייסט זיך, הערט
אויף וויינען, און די פויערים פאַרן זיך ווייטער זייער
וועג.

הירושענע קאשע

✽

עווען אמאל א מידל זייער א
וואילס, איר מוטער איז געווען אן
ארימע. זיי האבן געוואוינט אין א
קליין הייזעלע. איינמאל האבן זיי
נישט געהאט קיין ברויט, זיינען זיי

געזעסן הונגעריק.

זאגט דאס מידל: איך וועל גיין אין וואלד,
אפשר וועל איך עפעס געפינען פאר זיך און פאר
דער מאמען צום עסן.
איז זי אוועק.

קומט איר אנטקעגן אן אלטימשקע. די אל-
טימשקע האט שוין געוואוסט, אז דאס מידל מיט
איר מאמען הונגערו. דערלאנגט זי דעם מידל א
טעפעלע און זאגט:

— אז דו וועסט וועלן עסן, זאלסטו זאגן צום
טעפעלע: „קאך, טעפעלע, קאך! — וועט דאס טע-
פעלע אנהייבן קאכן א הירושענע קאשע א גוטע,
א געשמאקע. וועסט עסן, וועסט דער מאמען געבן.

נאכדעם זאלסטו זאגן: „גענוג, טעפעלע, גענוג.“
 וועט דאס טעפעלע אויפהערן צו קאכן.
 דאס מיידל האט גאר פיין פאדאנקט דער אל-
 מיטשקער, איז געקומען אהיים, געהייסן דאס טע-
 פעלע קאכן. האט דאס טעפעלע אויפגעקאכט א
 הירזשענע קאשע, א געשמאקע, א זיסע. מער האבן
 שוין דאס מיידעלע מיט דער מאמען ניט געהונ-
 גערט, ווארים זיי האבן געגעסן קאשע צוזאם.

ג.

איינמאל איז דאס מיידל אוועק שפאצירן הינ-
 טערן שטאט. דער מאמען האט זיך פארוועלט עסן,
 זאגט זי צום טעפעלע: „קאך, טעפעלע, קאך.“ האט

דאס טעפעלע געקאכט. די מאמע האט אפגעגעסן.
האט זי געוואלט זאגן דעם טעפעלע, עס זאל אויפ-
הערן קאכן, און פארגעסן, וואס מ'דארף זאגן.

האט דאס טעפעלע אלץ געקאכט, איז געווארן
פול. איז די קאשע אריבער די ברעגעס, האט זיך
געגאסן אויפן טיש, פון טיש אויף דער פארלאגע.
איז נאך די שטוב געווארן פול מיט קאשע. און דאס
טעפעלע קאכט נאך און קאכט.

האט זיך די קאשע געגאסן פון שטוב ארויס
אין הויף אריין, פון הויף אין גאס, פון אין גאס אין
דער צווייטער, און אויף דעם וועג און אויפן פעלד,
און אויף טאל און אויף בארג. און דאס טעפעלע
קאכט נאך אלץ און קאכט, האט אפנים געוואלט
די גאנצע וועלט אַנקארמען מיט הירושעגע קאשע.

די שטאמלייט האבן זיך דערשראקן. זיי האבן
געמיינט: א מבוול פון קאשע פארפלייצט די וועלט.
נאך וואס האבן זיי געקענט טאן ?

זיינען נאך צוויי הייזער געבליבן אין שטאט,
וואס די קאשע האט זיי ניט פארדעקט. ערשט דע-
מאלט איז דאס מיידעלע געקומען פון שפאציר.

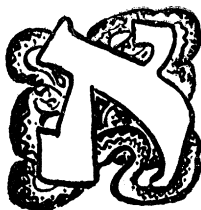
האַט זי דערזען וואָס דאָ טוט זיך און געזאָגט : „גע-
נוג, טעפעלע, גענוג“ — האָט דאָס טעפעלע ערשט
אויפגעהערט קאַכן.

און אז עמיצער האָט געוואָלט אין שטאַט
דורכגיין, האָט ער געמוזט אויפעסן אַ פולע, אַ פולע
קאַשע, ביז ער האָט זיך אַ וועג אין גאָס פריי גע-
מאַכט.

דאס אינגעלע פייגעלע

יין אינגעלע איז געגאנגען אין שול.
הערט ער ווי עס זינגען די פייגע-
לאך. הייבט ער אויף די אויגן צום
הימל און רופט זיך אָן:
— איך וואָלט אויך ווערן זיין א
פייגעלע.

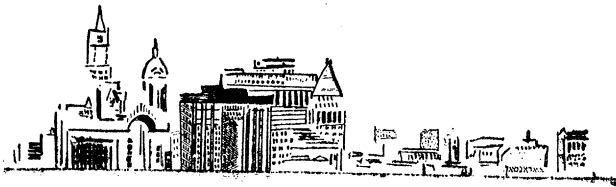
אין דער מינוט זיינען געוואָרן פון זיינע הענ-
טעלאך צוויי פליגעלאך; פון אַנצוגל — פעדער-
לאך און פון געזל און מיילעכל איז געוואָרן א
שנעבעלע. אויפגעהויבן האָט זיך דאָס אינגל-
פייגעלע הויך זייער הויך, און איז געפלוין איבער
בערג און פעלדער.

פלוצלונג זעט דאָס אינגל-פייגעלע, ווי אָן
אָדלער יאָגט זיך נאָך אים. האָט ער זיך שנעל
באהאַלטן אונטערן דאָך פון דער שול. אָבער אז
ער האָט דערשפירט, אז ער איז הונגעריק, האָט
ער זיך אַראָפגעלאָזט אויף דער ערד.
אויף דער ערד איז גראָד געשטאנען א געז
מיט קערנדלאך, האָט זיך אינגל-פייגעלע פאַר-
פלאַנטערט איז געז און איז געפאנגען געוואָרן.
קומט א פייגל-כאַפער, נעמט דאָס פייגעלע
און זעצט עס אַרײַן אין א שטייגל.
אינדערפרי זעט דאָס אינגל-פייגעלע דורכן

שטייגל, ווי קינדער גייען אין שול. האָט ער זיך
דערמאָנט, אַז ער איז אויך אַמאָל געגאַנגען אין
שול. האָט ער זיך גענומען קלאָנגן:

— אין שול איז גוט . . . דאָרט לערנט מען
און מען שפּילט . . . אין שטייגל איז שלעכט.
איך וויל צוריק ווערן אַ אינגל.
אין דער רגע איז פון אינגעלע-פייגעלע גע-
וואָרן אַ אינגל.

האָט ער צעבראַכן דאָס שטייגל און אַרויס
אויף דער ליכטיקער פּרייער וועלט.
אין גאַרטן האָט ער געפונען זיינע ביכער און
איז מיט אימפעט אוועקגעלאָפן אין שול.

האַז און לייב

א געגנט אמאל דער לייב א האז
און וויל אים אויפעסן.
זאגט דער האז:

— ווארט, לייב! צו וואס

זאלסטו מיך אויפעסן, אזא קליי-

נעם, דארן האז? אט וועל איך דיר בעסער ווייזן
אן אנדערע חיה; זי איז צען מאל גרעסער און פע-
טער פון מיר. איך ווייס נאר ניט, צי דו וועסט זי קא-
נען בייקומען!

— וואס, איך? איך וועל ניט בייקומען? ס'איז

דען דא אזא חיה, וואס איך זאל זי ניט בייקומען?
פיר מיך גלייך צו דער דאזיקער חיה!

— זע, לייב, היט זיך, דו ווייסט גארניט, וואס

פאר א חיה דאס איז. די דאזיקע חיה וואוינט אין
ברונים.

— פיר מיך צו דער דאזיקער חיה א ניט עס

איך דיר אויף.

פירט דער האז דעם לייב צום ברונים. קוקט

דער לייב אין ברונים אריין און דערזעט דארט זיין
אייגענעם קאפ.

ואנט דער האָז:

— זעסט, ס'אַראַ שרעקלאַכע חיה דאָס איז ?
פאַלג מיך, לייב, און שטיי בעסער דאָ און שפּרינג
ניט אין ברונים אַרײַן, אַ ניט וועט זי דיר נאָך צע-
רייסען.

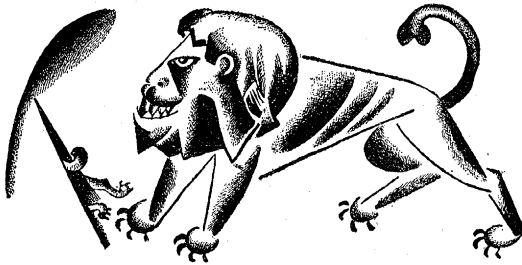
— וואָס ? מיינסט טאַקע, אַז איך האָב מורא
פאַר איר ? אַט וועל איך דיר ווייזן !
— און, לייב, שפּרינג ניט !

דער האָז האָט נאָך ניט באַווײזן צו ענדיקן, אַז
דער לייב — אַ שפּרונג אין ברונים אַרײַן און איז
דאַרט פאַרבליבן.

זיצט זיך דער לייב אינם ברונים און קאַן פון
דאַרט ניט אַרויס. און אין דערדײם וואַרט אויף אים
די לייבעכע און קאַן זיך ניט דערוואַרטן. גייט
אַלע מאַל פון דער הייל אַרויס, קוקט אויף אַלע
זייטן און — ניטאָ. ער קומט ניט, דער לייב.
פּלוצלונג קומט אַן דער האָז.

— גוטן אָונט, מומעשי ! איך האָב דיר פונם
פעטער אַ גרוס געבראַכט; ער איז עפעס ניט מיט
אַלעמען. מיר האָבן זיך היינט צעווערטלט מיט
אים. אַ וואַרט פאַר אַ וואַרט און מיר האָבן זיך צע-
פאַטשט — נו, האָט ער דאָס פון מיר געכאַפט. ער
וועט דאָס האָבן צו גערענקען.
ווערט די לייבעכע אין כעס און וויל דעם האָז.

דעם בארימער, אויפעסן. און דער האָז, אז ער נעמט
 דאָס שטעלן פֿיס — קוים מיטן אויג אַנצווען.
 דער האָז ווייסט אזא אַרט, אַ שמאַלן פעלזן-
 שפּאַלט — אַרײַן איז גרינג, און — אַרויס פֿון דאָרט קאָן
 מען ניט. לויפט ער, דער האָז, גלייך אַהין, צום
 פעלזן-שפּאַלט, און די לייבעכע — גלייך נאָך אים.
 קומען זיי צום פעלזן-שפּאַלט און דער האָז —
 האָפּ-האַפּ! — און איז שוין פֿון יענער זײַט. די
 לייבעכע ניט מיטן גאַנצן אימפעט אַ לויף נאָך
 אים — און בלייבט שטעקן אין דעם שמאַלן פעלזן-
 שפּאַלט. ניט אַהין און ניט צוריק — און איז שוין
 דאָרט פֿאַרבליבן.

און דאָס מעשה'לע איז אויס.

דער האָז און דאָס בעבעלע

א.

אַס הענדעלע האָט אין זאָמד גע-
גראָבן מיט זיין שנאָבעלע און
האָט געפונען אַ בעבעלע. האָט
ער געוואָלט דאָס בעבעלע דער-
שלינגען און האָט זיך דער-
וואָרגן; זיך אויסגעצויגן ניט

טויט, ניט לעבעדיק.

האָט דערזען די באַלעכאָסטע, ווי איר הענדע-
לע ליגט אויסגעצויגן, ניט טויט, ניט לעבעדיק —
איז זי צוגעלאָפן צו אים און פרעגט:
— וואָס ליגסטו, הענדעלע, וואָס איז דיר גע-
שען?

קרעכצט דאָס הענדעלע:

— איך האָב זיך דערוואָרגן מיט אַ בעבעלע:
גיי, ראַטעווע מיך, גיי בעט ביי דער קו אַ שטיקעלע
פּוטער.

ב.

איז געלאָפן די באַלעכאָסטע צו דער קו און
זאָגט:

— קיעלע, קיעלע, גיב מיר אַ שטיקעלע פּו-
טער; מיין הענדעלע האָט זיך דערוואָרגן מיט אַ
בעבעלע און קוים וואָס ער לעבט.
זאָגט די קו:

— פוטער ווילסטו? גיי צום גוי און ברענג מיר
היי, וועל איך דיר געבן פוטער.

ג.

איז זי אוועקגעגאנגען צום גוי און זאגט:
— גוי, דו גוטער גוי! גיב מיר אביסעלע היי —
דאס היי פאר דעם קיעלע, דאס קיעלע וועט געבן
פוטער — די פוטער פאר דעם הענדעלע, קוים וואס
ער לעבט. ער האט זיך געבאך מיט א בעבעלע
דערווארגן, ליגט ניט טויט ניט לעבעדיק...
זאגט דער גוי:
— גיי צום אויוון און ברענג מיר א קוילעטש,
וועל איך דיר געבן היי.

ד.

גייט זי אוועק צום אויוון:
— אייוועלע, דו אייוועלע! גיב מיר א קוילעטש,
דעם קוילעטש פארן גוי — וועט דער גוי געבן היי,
— דאס היי פאר דעם קיעלע, וועט זי געבן פוטער,
— די פוטער פאר דעם הענדעלע, קוים וואס ער
לעבט, געבאך. האט זיך מיט א בעבעלע דער-
ווארגן — ליגט ניט טויט ניט לעבעדיק...
זאגט דער אויוון:
— דו גיי צו די האלצהעקער, זאלן זיי אנהאקן
האלץ.

ה.

איז געגאנגען די באלעבאסטע צו די האלץ-
העקער און זאגט:

— האַלצהעקער, איר האַלצהעקער, גיט האַלץ :
דאָס האַלץ פאַר דעם אויוון — וועט ער באַקן אַ קוי-
לעטש ; דעם קוילעטש פאַרן גוי — וועט ער געבן
היי ; דאָס היי פאַר דעם קיעלע — וועט זי געבן פון-
טער ; די פוטער פאַר דעם הענדל, קוים וואָס ער
לעבט ; האָט זיך געבאַד מיט אַ בעבל דערוואַרגן,
ליגט ניט טויט, ניט לעבעדיק...
ענטפערט דער האַלצהעקער :
— גיי צום שמיד און זאַל ער אונז מאַכן אַ האַק.

.1

איז די באַלעבאַסטע געלאַפן צום שמיד :
— שמיד, דו שמיד ! שמיד מיר אויס אַ האַק. די
האַק פאַר די האַלצהעקער — וועלן זיי געבן האַלץ ;
דאָס האַלץ פאַר דעם אויוון — וועט ער באַקן אַ
קוילעטש ; דעם קוילעטש פאַרן גוי — וועט ער
געבן היי ; דאָס היי פאַר דעם קיעלע — וועט זי געבן
פוטער ; די פוטער פאַר דעם הענדל, קוים וואָס ער
לעבט — האָט זיך, געבאַד, מיט אַ בעבל דערוואַרגן
— ליגט ניט טויט, ניט לעבעדיק.
זאָגט דער שמיד :

— גיי אין וואַלד און ברען אַן קוילן.

.2

לויפט די באַלעבאַסטע אין וואַלד אַרײַן, אויפ-
געקליבן ריטלאַך און פון זיי קוילן אָנגעברענט.
האַט זי די קוילן אוועקגעטראָגן צום שמיד, האָט

ער געמאכט א האק. איז זי אוועק צו די האלצהע-
 קער, האבן זיי איר אנגעשפאלטן האלץ. דאס האלץ
 האט זי אוועקגעטראגן צום אויוון, האט דער אויוון
 אויסגעבאקן א קוילעטש; האט זי דעם קוילעטש
 אוועקגעטראגן דעם גוי, האט דער גוי געגעבן היי;
 האט זי געגעבן עסן דעם קיעלע, האט דאס קיעלע
 געגעבן פוטער; האט זי די פוטער געגעבן דעם
 הענדעלע, דאס הענדעלע האט א שלונג געטאן און
 דאס בעבל איז אראפ. דאס הענדעלע איז געגעזן
 געווארן, איז אויפגעשפרונגען און האט פריילאך
 אויסגעשריען:

קוקורעקו!

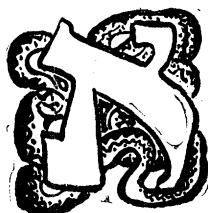
אז מיטן הענדעלע
 איז א נס געשען.

אלע זאלן הערן
 אלע זאלן זען.

סיוואונדער אַרבעסל

זיידע און א באַבע האָבן א הענדל
און א הינדל געהאט. האָבן זיי גע-
פיקט, געפיקט אין מיסט, און
הענדל האָט א ווייצעלע געפונען,
און הינדל — אן אַרבעסל.

זאָגט זיידע צו דער באַבען:

— וואָס, באַבעניו, זאָלן מיר מיטן אַרבעסל

מאכן?

— וואָס, אַשטייגער? אונטערן באַנק פאַר-

פלאַנצן.

אַזוי געטאָן, און ס'אַרבעסל האָט גענומען

וואַקסן.

וואַקסט עס, וואַקסט — ביז סע שפאַרט שוין

די באַנק.

זאָגט די באַבע:

זיידעניו-פריידעניו, נעם די באַנק צו, זאָל

ס'אַרבעסל וואַקסן!

האָט ער צוגענומען. ס'אַרבעסל וואַקסט,

וואַקסט — ביז דער פאַלעצע.

— זיידעניו-פריידעניו, נעם די פאלעצע אראפ.
האָט ער אַראָפּגענומען.
ס'אַרבעט וואַקסט, וואַקסט — שוין ביזן
באַלקן.

— זיידעניו-פריידעניו, נעם זעץ דעם באַלקן
אַראָפּ!

האָט ער אַראָפּגעזעצט.
ס'אַרבעט וואַקסט, וואַקסט — שוין ביזן דאָך.
האָט מען דעם דאָך אויך אַראָפּגעזעצט.
וואַקסט דאָס אַרבעט, וואַקסט — אַזש ביז צום
הימל.

זאָגט די באַבע:

— זיידעניו-פריידעניו, לאַמיר שוין אַרויף די
אַרבעט רייסן!

— נו, קריך דו אַפּריער.

— ניין, דו פּריער.

איז זיידע אַרויף, און באַבע נאָך אים.
אַרויף אויפן הימל און זיך גענומען דעם אַר-
בעט רייסן.

געריסן ביז פאַרנאַכט.

קומען זיי צום מלאך און בעטן זיך אויף
נאַכטלענגער.

האַט זיי מלאך אריינגעלאזט אין אַ סאָד פון
עפל.

האַט באַבע דערשמעקט די עפל און זאָגט:
— זיידעניו-פריידעניו, די עפל שמעקן!
זאָגט ער:

— שטיל, באַבע, וועסט שאַרן אַנטאָן!
און אַנטשלאָפן געוואָרן.

איז די באַבע צוגעגאַנגען. אַ ריד געטאָן אַן
עפּלבוים, האָבן זיך אלע עפל אראָפּגעשיט.

איז זי צוגעלאָפן און וועקט דעם זיידן:
— זיידעניו-פריידעניו, וויי, די עפל פאַלן!

האַט ער זיך אויפגעכאַפט און זיי צוגעבונדן.
אויף מאַרגן האָבן זיי ווידער ביז נאַכט אַרבעס
געריסן, און ווידער צום מלאך געגאַנגען, זיך בעטן
אויף נאַכטלעגער.

זאָגט ער:

— נו, איך לאָז אייך אין אַ קאַמער אַריין, דאָרט
שטייט אַ באַקדייזשע מיט ראַשצינע — זעט,
קערט זי ניט איבער.

פאַרן שלאָפן זאָגט די באַבע:

— זיידעניו-פריידעניו, כוועל נאָר אַ פינגער
איינטונקען!

— ריר ניט, באבע, וועסט אַנמאַכן אַן אומ-
גליק!

און איז איינגעשלאָפֿן.

איז געגאַנגען די באַבע, איינגעטונקט אַ פינגער און געוואָלט אַ לעק טאָן, האָט זיך די גאַנצע ראַשצינע אויסגעגאַסן.

איז זי צו צום זיידן, אים אויפגעוועקט און זיך אַ געם געטאָן די ראַשצינע צונויפנעמען.

אויף מאָרגן ווידער געקליבן אַרבעט ביזן שטאַקנאַכט, און ווידער זיך געגאַנגען בעטן צום מלאך אויף נאַכטלעגער.

האַט מלאך זיי אַריינגעלאָזט אין קאַרעטע-
שטאַל און געזאַגט:

— זעט זשע, רירט די קאַרעטע ניט אָן.

און איז אוועקגעגאַנגען.

זאַגט די באַבע:

— זיידעניו-פריידעניו, איך וויל זיך אַביסל

דורכפאַרן!

— ריר ניט, באַבע, דו וועסט אונז אומגליקלאַך

מאַכן!

נאָר די באַבע בעט זיך:

— כאַטש נאָר אַ פּיסל אַנידערשטערן.

אז זיידע איז אַנטשלאָפֿן געוואָרן, האָט באַבע

זיך באַלד אַרײַנגעזעצט אין קאַרעטע, איז די קאַ-
רעטע באַלד געפאַרן.

האַט זיך באַבע דערשראַקן און אָנגעהויבן
שרײַען:

— זיידעניו-פריידעניו, אוי!

נאַר די קאַרעטע מיט דער באַבען איז אַוועק
און אַוועק, און צוריק ניט געקומען.

דאָס גאַלדענע קייקעלע

א.
ע ו ו ע ו אַמאַל אַ פּרידערל מיט אַ
שוועסטערל, חנהלע און משהלע.
ס'איז געווען פאַר פּסח. ביי אלע
קינדערלאַך איז שוין געווען אַנגע-
גרייט אויף יום טוב נייע קליידע-
לאַך מיט נייע שיכעלאַך. נאָר משהלע מיט חנהלען
האַבן גאַרנישט ניט געהאַט. דער טאַטע איז גע-
ווען קראַנק און זיי גאַרניט געקאַנט קויפּן.
חנהלע מיט משהלען האָבן אלץ געוואַרט אויף
נייע שיכעלאַך מיט נייע קליידעלאַך. נאָר ס'איז
שוין פּסח אַנגעקומען, און קיין נייע שיכעלאַך מיט
נייע קליידעלאַך איז נאָך אלץ ניטאָ.
חנהלע מיט משהלען האָבן זיך אויף דער
פּריזבע אוועקגעזעצט. זיי זיינען געווען פאַרוואַרגט
און זיך געשעמט פאַר די חברטעס צו ווייזן.
חנהלע האָט זיך שטאַרק צעווייגט.

ב.
מיט אַמאַל האָט זיך אַן אלטער מאַן פאַר זיי
באַוויזן, מיט אַ לאַנגער ווייסער באַרד, מיט לאַנגע
ווייסע ברעמען און מיט אויגן ליכטיקע, ווי שטערן.
ער איז צו זיי צוגעגאַן און געפרעגט:
— קינדערלאַך, קינדערלאַך! וואָס וויינט איר?

ווי אזוי זאלן מיר ניט וויינען ? אלע קינדער-
לאך האבן נייע שיכעלאך מיט נייע קליידעלאך
אויף יום טוב און מיר האבן גארניט.
— שאט, קינדערלאך ! וויינט ניט. נאט אייד
בעסער שפילעכלאך, אזוי גאלדענע קייקעלאך.
און דער אלטער איז פארשוואונדן.

חנהלע מיט משהלען האבן גענומען די קייקע-
לאך באטראכטן. האבען זיך די קייקעלאך פון די
הענט אראפגעגליטשט און קייקלען זיך אָנגע-
הויבן.

משהלע מיט חנהלען האָבן זיך געלאָזן נאָך די
קייקעלאַך לויפן.

די קייקעלאַך קייקלען זיך באַרג אַרויף, משהלע
מיט חנהלען לויפן באַרג אַרויף.

די קייקעלאַך קייקלען זיך באַרג אַראָפּ, משה-
לע מיט חנהלען — באַרג אַראָפּ.

ביז די קייקעלאַך האָבן זיך פאַרקייקלט אין אַ
טיפּן, טיפּן וואַלד אַריין.

משהלע מיט חנהלען זיינען שוין מיד, נאָך די
קייקעלאַך קייקלען זיך אַלץ ווייטער און ווייטער,

און משהלע מיט חנהלען לויפן אַלץ ווייטער און
ווייטער.

מיטאַמאָל האָבן זיי פון ווייטן אַ שטיבעלע
דערזען. די קייקעלאַך האָבן זיך אין שטיבעלע

אַריינגעקייקלט, משהלע מיט חנהלען זיינען נאָך
זיי אין שטיבעלע אַריין.

האָבן זיי אין שטיבעלע דערזען :

צוויי גאַלדענע בעטעלאַך, מיט רויטע זיידענע
קישעלאַך, מיט גאַלדענע פּיס־בענקעלאַך. די קיי־

קעלאַך האָבן זיך אונטער די בעטעלאַך אַרונטער
געקייקלט און דאַרטן ליגן געבליבן.

משהלע מיט חנהלען האָבן זיך שלאָפן געלייגט
אין די גאַלדענע בעטעלאַך.

משהלע שלאָפט אין זיין בעטעלע און אונטן
ליגט זיין גאַלדן קייקעלע. חנהלע ליגט אין איר

בעטעלע און אונטן — איר גאלדן קייקעלע.
גאנץ פרי האט זיך משהלע אויפגעכאפט און
אין צימערל א קליין טירעלע דערוען. האט ער הנה-
לען אויפגעוועקט, צוזאמען דאס טירעלע געעפנט
און אין א קליין שטיבעלע אריינגעגאן.

זעען זיי אויף א טישעלע א גאלדן קליידעלע,
גאלדענע שיכעלאך, זיידענע זעקעלאך און א רויט
זיידן סטענגעלע. און אויף דעם צווייטן טישעלע
— רויטע זיידענע הייזעלאך מיט גאלדענע קנעפע-
לאך, גאלדענע שיכעלאך, א רויט זיידן היטעלע
מיט א גאלדן קומאסל.

משהלע מיט תנהלען האבן די קליידעלאך אג-
געטאן — פונקט נאך זייער מאס. זיי האבן די שי-
כעלאך אנגעטאן — פונקט גוט. האבן זיי זיך דער-
פרייט, געשפרונגען און געטאנצט, נאך פלוצים
איז תנהלע טרויעריק געווארן.

— ווי וועלן מיר אהיים גיין? — זאגט זי צו
משהלען.

— שא, זארג ניט. כיוועל דאס קייקעלע בעטן,
וועט דאס אונז אהיים פירן.

משהלע איז צום קייקעלע צוגעגאן און בעטן
אנגעהויבן:

קייקעלע, דו שיינס,
קייקעלע, דו קליינס,
פיר אונז פונם וועלדעלע

צו טאטע-מאמעס שטיבעלע ...

טור-טור-טור-טור-האָבן די קייקעלאך זיך
קייקלען אָנגעהויבן. משהלע מיט חנהלען זיינען
נאָך די קייקעלאך נאָכגעלאָפן.

די קייקעלאך קייקלען זיך באַרג אַרויף-משה-
לע מיט חנהלען לויפן באַרג אַרויף. די קייקעלאך
קייקלען זיך באַרג אַראָפּ, משהלע מיט חנהלען -
באַרג אַראָפּ. ביז זיי האָבן פון ווייטן זייער שטיבע-
לע דערזען.

זיינען זיי מיט פרייד אין שטיבעלע אַרײַנגע-
לאָפן.

— טאטעשי, מאמעשי!

האָבן טאטע-מאמע ניט דערקענט און גע-
פרעגט:

— ווער איז דער פרינץ מיט דער פרינצעסין?
מאמעשי, דו דערקענסט אונז ניט? — האָבן די
קינדער אויסגעשריגן.

די מאמע האָט זיי אין די אויגן אַרײַנגעקוקט און
משהלען און חנהלען דערקענט.

די קינדערלאך האָבן דער מאמען אלץ דער-
ציילט.

האָט זי זיך שטאַרק דערפרייט, זיי געקושט, גע-
האַלט, געאַרעמט, געטאַנצט.

זיי האָבן געטרונקען, געגעסן און אליהו הנביא
ניט פאַרנעסן.

דער מילנער, די מילנערן און די מילשטיינער

ע ו ו ע ו א מאַל א מילנער און א
מילנערן, האָבן זיי געהאט א
פאַר מילשטיינער.
פלעגן דער מילנער און די
מילנערן זאָגן:

— מילשטיינער, מילשטיינער,
גיט אונז קאַרענע מעל, באַקן ברויט אויף דער
וואָך!

האָבן די מילשטיינער געגעבן קאַרענע מעל,
און דער מילנער און די מילנערן פלעגן באַקן ברויט
אויף דער וואָך.

— מילשטיינער, מילשטיינער, גיט אונז וויי-
צענע מעל, באַקן חלה אויף שבת!

האָבן די מילשטיינער געגעבן וויצענע מעל,
און דער מילנער און די מילנערן פלעגן באַקן חלה
אויף שבת.

גיט איינמאָל דער פרייז, זעט ער, ווי דער מיל-
נער און די מילנערן בעטן מעל ביי די מילשטיי-
נער און די מילשטיינער גיבן.

קומט דער פריץ צו דעם מילנער און דער
מילנערן :

— מילנער און מילנערן, קאן מען ביי אײך
איבערנעכטיקן ?
— מע קאן !

ביינאכט איז אויפגעשטאנען דער פריץ, גענו-
מען די מילשטיינער, איינעם אונטער דער רעכ-
טער פאכווע, איינעם אונטער דער לינקער פאכ-
ווע און אוועקגעגאנגען.

אינדערפרי, אויפגעשטאנען דער מילנער און
די מילנערן —

נישטאָ די מילשטיינער !

האַט דער מילנער און די מילנערן געשיקט
דאָס פערד צום פריץ, אָפנעמען די מילשטיינער.

געקומען דאָס פערד צו דעם פריץ :

— פריץ, פריץ, גיב אָפ די מילשטיינער !

— איך וועל נישט געבן !

און דער פריץ האָט גענומען דאָס פערד און
אָפגעפירט צו זיך אין שטאַל אַרײן.

איז דאָס פערד צוריק נישט געקומען.

האַט דער מילנער און די מילנערן געשיקט די
קו צום פריץ, אָפנעמען די מילשטיינער.

געקומען די קו צו דעם פריץ :
 — פריץ, פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער.
 — איך וועל ניט געבן!
 און דער פריץ האָט גענומען די קו און אָפּגע-
 פירט צו זיך אין שטאַל אַרײַן.
 איז די קו צוריק ניט געקומען.
 האָט דער מילנער און די מילנערן געשיקט די
 ציג צום פריץ, אָפּגעמען די מילשטיינער.
 געקומען די ציג צו דעם פריץ :
 — פריץ פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער!
 — איך וועל ניט געבן!
 און דער פריץ האָט גענומען די ציג און אָפּגע-
 פירט צו זיך אין שטאַל אַרײַן.
 איז די ציג צוריק ניט געקומען.
 זאָגט דער האָן :
 — איך וועל גיין אָפּגעמען די מילשטיינער!
 געקומען דער האָן צום פריץ :
 זאָגט דער האָן :
 — פריץ, פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער!
 — איך וועל ניט געבן!
 איז דער האָן אַרױפּגעשפרונגען אויפן פענס-
 טער, אַרױנגעשטעלט זיין שנאָבל דעם פריץ אין
 רעכטן אויער אַרײַן :

— פרויז, פרויז, גיב אפ די מילשטיינער, אז ניט,
פיק איך אויס דיין מוח!

דער פרויז געווארן אין כעס, געכאפט די
שווערד, געוואלט אפהאקן דעם האן דעם קאפ.

דער האן האט געגעבן א פלי אפ —

און זיך דאס רעכטע אויער אפגעהאקט!

האט דער האן אריינגעשטעקט זיין שנאבל

דעם פרויז אין לינקן אויער אריין:

— פרויז, פרויז, גיב אפ די מילשטיינער, אז ניט

פיק איך אויס דיין מוח!

דער פרויז איז געווארן אין כעס, געכאפט די

שווערד, געוואלט אפהאקן דעם האן דעם קאפ.

דער האן האט געגעבן א פלי אפ —

נאר זיך דאס לינקע אויער אפגעהאקט!

איז דער האן ארויפגעפלוין דעם פרויז אויפן

קאפ:

— פרויז, פרויז, גיב אפ די מילשטיינער, אז ניט,

פיק איך אויס דיין מוח!

דער פרויז האט זיך דערשראקן און אפגעגעבן

די מילשטיינער.

דער האן האט גענומען די מילשטיינער, איי-

נעם אונטער דעם רעכטן פליגל, איינעם אונטער

דעם לינקן פליגל.

זאגט דער האָן צו דעם פריץ:
— פריץ, פריץ, לאָז ארויס דאָס פערד פון
שטאַל!

דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט דאָס פערד פון
שטאַל.

— פריץ, פריץ, לאָז ארויס די קו פון שטאַל!
דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט די קו פון שטאַל.
— פריץ, פריץ, לאָז ארויס די ציג פון שטאַל!
דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט די ציג פון
שטאַל.

זיינען זיי אַלע אוועק אַהיים צו דעם מילנער און
דער מילנער, וואו זיי לעבן נאָך ביז היינט.

